

Ministerieel besluit tot definitieve bescherming als cultuurhistorisch landschap van Brakelbos met Hof ten Bossche en vallei van de Sassegembeek in Brakel (Opbrakel)

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2024 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 2, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2024 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 5, §1, eerste lid, 3°.

Vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.6 tot en met 6.1.14;
- het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, artikel 6.2.1.

De volgende vormvereisten zijn vervuld:

- De erfgoedwaarden zijn onderzocht.
- De resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in een beschermingsdossier.
- Een passende beoordeling werd opgemaakt en is opgenomen in het beschermingsdossier.
- Een plan-MER-screening werd opgemaakt en is opgenomen in het beschermingsdossier.
- Het voorlopig beschermingsbesluit werd getekend op 12 juni 2024 en werd bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt op 28 juni 2024.
- De zakelijkrechthouders zijn op de hoogte gebracht van de voorlopige bescherming.
- De gemeente Brakel organiseerde een openbaar onderzoek van 15 juli 2024 tot en met 14 augustus 2024.
- Het besluit tot verlenging van de voorlopige bescherming werd getekend op 28 februari 2025 en werd bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt op 11 maart 2025.
- De behandeling van de adviezen, opmerkingen en bezwaren is opgenomen als bijlage 4 bij dit besluit.

Motivering

Het cultuurhistorisch landschap Brakelbos met Hof ten Bossche en vallei van de Sassegembeek in Brakel (Opbrakel) is van algemeen belang wegens de volgende erfgoedwaarden:

- de historische waarde:

Het Brakelbos met Hof ten Bossche en vallei van de Sassegembeek is een zeldzaam gaaf bewaard relict van drie verschillende landschapstypes in de Vlaamse Ardennen: oud bos, open kouter en valleilandschap. Het is een typerend voorbeeld van een kleinschalig en continu ontwikkeld traditioneel landschap. De ontginningsgeschiedenis is gekoppeld aan de bodem en het reliëf en is nog leesbaar in het landschap.

Het gebied omvat een historisch oud-boscomplex, Brakelbos, dat verbonden was en deels nog is met de andere bossen in de Vlaamse Ardennen. Het bos is een relict van het vroegmiddeleeuwse Kolenwoud en werd voornamelijk beheerd als hakhout met overstaanders. Het werd in de 19de en 20ste eeuw grotendeels omgezet naar hooghout. In Brakelbos komen waardevolle bronzones en oudbosflora voor. Vanaf de 19de eeuw werd het bos een toeristische trekpleister, onder andere omwille van het reliëf en de schoonheid van de natuur in de Vlaamse Ardennen, zoals beschreven in de toenmalige literatuur. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werden de meeste bomen in Brakelbos gekapt, waardoor veel bosbestanden in het huidige bos een gelijkjarig aspect hebben met ideale omstandigheden voor de bloei van boshyacint. Ook deze voorjaarsbloei draagt sterk bij tot de recreatieve waarde van het bos. In het bos zijn er verschillende wegen aanwezig, onder andere relictten van het 19de-eeuwse bosbeheer.

Ten noorden van het Brakelbos ligt de open kouter rond de 14de-eeuwse hoeve Hof ten Bossche. De historische configuratie van hoeve en kouter is al vele eeuwen grotendeels ongewijzigd. De hoeve ligt op de heuvelrug en vormde de kern van de gelijknamige heerlijkheid van waaruit ook het Brakelbos werd beheerd. In de 17de eeuw was het Hof ten Bossche uitgegroeid tot één van de grootste landbouwexploitaties in de regio. Het 17de-eeuwse boerenhuis, met restant van een gedenksteen, getuigt nog van deze bloeiperiode. Hof ten Bossche bleef tot in de 19de eeuw een voor de regio belangrijke pachthoeve van waaruit het beheer van het omringende landschap en een intensief bosbeheer gebeurden.

De historische waarde schuilt ook in de relatie met de geknikte gekasseide toegangsweg, waarvan het tracé minstens teruggaat tot de 17de eeuw maar wellicht nog ouder is. Deze weg loopt verder naar het noordoosten over de kouter.

De vallei van de Sassegembeek vormt een derde onderdeel van het cultuurhistorisch landschap: deze asymmetrische vallei met graslanden en houtkanten is al op 18de-eeuwse kaarten herkenbaar als een kleinschalige vallei gekenmerkt door het voorkomen van graslanden met een langdurig en continu gebruik als hooi- of graasweide, omgeven door relictten van een bocagelandschap. Ze vormt een relict van het voormalig beheerde valleilandschap met bocage in de Vlaamse Ardennen.

In de vallei zijn historische wegenstructuren aanwezig. De wegtracés zijn vaak onverhard, deels gekasseid en worden soms gemarkeerd door aanpalende houtig erfgoedbeplantingen.

- de esthetische waarde:

Het Brakelbos met Hof ten Bossche en vallei van de Sassegembeek karakteriseert zich door een zeer gevarieerd landschap met drie componenten die elk hun eigen identiteit hebben. De schoonheid van het landschap komt voort uit de combinatie van natuurlijke

processen en elementen en menselijke invloeden. De bronwerking en de geologische geschiedenis heeft het reliëf mee gevormd. De ontginningsgeschiedenis heeft het gebied zijn uniek voorkomen mee bepaald.

Het Brakelbos vertoont door zijn geschiedenis een aantal gelijkjarige beukenbestanden met ideale omstandigheden voor de bloei van boshyacint, wat in het voorjaar, samen met het golvende reliëf in het bos, een gewaardeerd schouwspel geeft. Al sinds het einde van de 19de eeuw wordt de schoonheid van het Brakelbos sterk geapprecieerd door toeristen.

De vallei van de Sassegembeek wordt gekenmerkt door een gevarieerd en semi-gesloten kleinschalig graslandrijk landschap. Het gebied omvat enkele bomen met erfgoedwaarde. De hoeves en landelijke bebouwing in traditionele architectuur zijn qua omvang en schaal in het landschap ingepast.

De hoger gelegen open kouter rond het Hof ten Bossche contrasteert met de lager gelegen valleien met halfgesloten landschap en het Brakelbos.

De context waarin de landschapselementen gelegen zijn versterkt hun erfgoedwaarde. Het geheel van het landschap bezit een hoge belevingswaarde. De aanwezigheid van de grootschalige open kouter, graslanden en bos draagt bij aan de esthetiek van dit typerende Vlaamse Ardennenlandschap. De afwisseling van bossen, graslanden, hoogstamboomgaarden, kleine waterlopen en akkers zorgt voor een harmonieus en gevarieerd beeld.

De hoge visuele aantrekkingskracht van het landschap bestaat ook uit enkele weidse zichten op het kleinschalige bocagelandschap onder meer vanop de kouter rond Hof ten Bossche en vanop de weg Pullem over de vallei van de Sassegembeek.

- de ruimtelijk-structurende waarde:

Het Brakelbos en omgeving ligt op de noordelijke flank van de restheuvel van de Pottelberg en Modderode. Deze heuvel is onderdeel van een stelsel restheuvels in het zuiden van de Vlaamse Ardennen, waarvan de toppen bebost zijn. Het Brakelbos sluit deze beboste strook in het zuiden van de Vlaamse Ardennen af met een scherpe bosgrens langs de noordzijde, waar de overgang is naar de open kouter rond het Hof ten Bossche. Deze voormalige gesloten pachthoeve is vanouds van ver zichtbaar, fungeert als een baken in het landschap en bepaalt in sterke mate het uitzicht van de omgeving waar de hoevesite historisch mee verbonden is. De vallei van de Sassegembeek contrasteert met de open kouter en het gesloten Brakelbos. Het kleinschalige valleilandschap met een mozaïek van graslanden, houtkanten, (knot)bomenrijen en bosjes, volgt de structuur van de beekvallei.

- de wetenschappelijke waarde:

Het Brakelbos ligt op een door beken ingesneden noordelijke helling van een restheuvel in de Vlaamse Ardennen. De ijzerrijke hooggelegen toppen van deze restheuvels zijn erosieresistenter waardoor ze het reliëf boetsen. Het Brakelbos is een gaaf bewaard en zeer goed ontwikkeld voorbeeld van een bron- en hellingbos. Het bron- en hellingbos met steile hellingen is rijk aan verschillende geomorfologische processen (vergljdingsvlakken, solifluctie, natuurlijke taluds, ...). Het Brakelbos is minstens sinds het einde van de 18de eeuw, en vermoedelijk al sinds de vroege middeleeuwen, ononderbroken bebost gebleven. Op deze bodems is zo een uniek bosgebied ontstaan met een bijzondere fauna en flora waaronder talrijke oudbosplanten en planten van bronbossen. Het Brakelbos biedt door zijn bijzondere beheersgeschiedenis veel potentieel voor wetenschappelijk onderzoek naar oudbossoorten.

De Sassegembeek is geomorfologisch zeldzaam door het voorkomen van kwel- en bronzones, een sterk meanderende beek met stroomkuilen en afwisselende stenige en zandige beekbeddingen. De bijzondere abiotische kenmerken in combinatie met de kenmerken van het kleinschalige gecompartmenteerde landschap in de vallei zorgen voor een typerende fauna en flora.

Er komen houtige beplantingen met erfgoedwaarde voor die bestaan uit onder meer omvangrijke, oude geknotte en gekandelaarde bomen. Deze veteranenbomen hebben holtes, dood hout in de kruin of loslatende delen op de schors die een uniek habitat vormen voor specifieke diersoorten. Door de omvang en hoge leeftijd hebben deze bomen een dendrologische en genetische waarde.

Passende beoordeling

Het cultuurhistorisch landschap is gelegen binnen de speciale beschermingszone Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen (BE2300007). Er werd een passende beoordeling opgemaakt.

De passende beoordeling besluit dat:

- De voorgenomen bescherming van 'Brakelbos met Hof ten Bossche en vallei van de Sassegembeek' als cultuurhistorisch landschap geen significant negatief effect heeft op deelgebied BE2300007-6 'Brakelbos' van habitatrichtlijngebied BE2300007 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen'. De bescherming veroorzaakt geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone. De huidige natuurwaarden en de natuurdoelstellingen worden gevrijwaard. Het behoud, de uitbreiding en/of de versterking van populaties en habitats worden niet verhinderd.
- In algemene zin zijn de huidige natuur- en onroerenderfgoedwaarden nauw met elkaar verbonden en versterken de natuur- en onroerenderfgoeddoelstellingen elkaar. De voorgestelde bescherming van 'Brakelbos met Hof ten Bossche en vallei van de Sassegembeek' als cultuurhistorisch landschap biedt de natuurwaarden en het natuurbeheer meer kansen dan bedreigingen.
- De voorgestelde bescherming van 'Brakelbos met Hof ten Bossche en vallei van de Sassegembeek' als cultuurhistorisch landschap (Brakel) geen significant negatief effect heeft op het natuurbeheerplan 'Bovenlopen van de Zwalm', goedgekeurd op 17 maart 2011.
- Voor het te beschermen gebied wordt aanbevolen een geïntegreerd beheersplan op te maken. Dit document brengt de beheerdoelstellingen vanuit natuurbehoud en onroerend erfgoed samen in één afgestemde gebiedsgerichte visie en plan, binnen de geldende regelgeving.

Plan-m.e.r.-screening

Er werd een plan-m.e.r.-screening opgemaakt.

Deze plan-m.e.r.-screening besluit dat:

- Een plan-MER is niet vereist, aangezien de milieugevolgen niet aanzienlijk zijn conform artikel 4.2.3 §3 van het DABM.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, artikel 36ter, §3 en §4.

DE VLAAMSE MINISTER VAN BEGROTING EN FINANCIËN, VLAAMSE RAND,
ONROEREND ERFGOED EN DIERENWELZIJN BESLUIT:

Artikel 1. De volgende onroerende goederen worden definitief beschermd als cultuurhistorisch landschap: Brakelbos met Hof ten Bossche en vallei van de Sassegembeek in Brakel (Opbrakel), bij het kadaster bekend met capakey:

45034A0002/00S000, 45034A0006/00G002, 45034A0006/00H002, 45034A0006/00K002, 45034A0006/00L002, 45034A0006/00M002, 45034A0006/00N002, 45034A0006/00P002, 45034A0006/00R002, 45034A0006/00S002, 45034A0006/00T000, 45034A0006/00V000, 45034A0009/00L000, 45034A0009/00M000, 45034A0009/00N000, 45034A0009/00T000, 45034A0009/00V000, 45034A0010/00A000, 45034A0012/00C000, 45034A0014/00A000, 45034A0014/00B000, 45034A0014/00C000, 45034A0016/00C000, 45034A0017/00B000 (deel), 45034A0019/00C000 (deel), 45034A0022/00B000 (deel), 45034A0024/00A000, 45034A0025/00_000, 45034A0025/02A000, 45034A0026/00D000 (deel), 45034A0027/00B000, 45034A0029/00A000, 45034A0031/00B000, 45034A0031/00C000, 45034A0031/00D000, 45034A0031/00E000, 45034A0033/00C000, 45034A0036/00_000, 45034A0037/00C000, 45034A0038/00A000, 45034A0039/00A000, 45034A0039/00B000, 45034A0040/00A000, 45034A0040/00B000, 45034A0041/00A000, 45034A0042/00_000, 45034A0043/00_000, 45034A0044/00_000, 45034A0045/00A000, 45034A0046/00A000, 45034A0047/00A000, 45034A0047/00B000, 45034A0047/00C000, 45034A0048/00D000, 45034A0050/00C000, 45034A0050/00D000, 45034A0051/00_000, 45034A0054/00A000, 45034A0055/00B000, 45034A0055/00C000, 45034A0055/00D000, 45034A0056/00B000, 45034A0056/00D000, 45034A0057/00_000, 45034A0058/00_000, 45034A0059/00_000, 45034A0060/00_000, 45034A0061/00K000, 45034A0062/00_000, 45034A0063/00_000, 45034A0064/00_000, 45034A0065/00_000, 45034A0066/00_000, 45034A0067/00_000, 45034A0068/00_000, 45034A0069/00A000, 45034A0069/00C000, 45034A0069/00D000, 45034A0069/00E000, 45034A0069/00G000, 45034A0069/00H000, 45034A0070/00_000, 45034A0072/00E000, 45034A0073/00C000, 45034A0074/00D000, 45034A0074/00F000, 45034A0133/00_000, 45034A0134/00B000, 45034A0134/00C000, 45034A0134/00D000, 45034A0199/00_000, 45034A0391/00D000, 45034A0391/00E000 (deel), 45034A0402/00B000, 45034A0402/00C000, 45034A0403/00H000, 45034A0405/00C000, 45034A0408/00B000, 45034A0412/00B000, 45034A0414/00A000, 45034A0417/00D000, 45034A0418/00C000, 45034A0419/00_000, 45034A0420/00A000, 45034A0421/00A000, 45034A0422/00A000, 45034A0423/00_000, 45034A0424/00A000, 45034A0425/00_000, 45034A0426/00_000, 45034A0427/00E000, 45034A0427/00F000, 45034A0427/02A000, 45034A0428/00A000, 45034A0429/00_000, 45034A0430/00A000, 45034A0430/00B000, 45034A0431/00E000, 45034A0431/00F000, 45034A0432/00E000, 45034A0433/00B000, 45034A0433/00C000, 45034A0434/00C000, 45034A0435/00B000, 45034A0435/00C000, 45034A0436/00A000, 45034A0437/00A000, 45034A0438/00A000, 45034A0439/00B000, 45034A0440/00B000, 45034A0441/00C000, 45034A0445/00D000, 45034A0448/00_000, 45034A0451/00B000, 45034A0452/00_000, 45034A0454/00A000, 45034A0455/00A000, 45034A0456/00_000, 45034A0457/00A000, 45034A0459/00A000, 45034A0460/00A000, 45034A0461/00A000, 45034A0462/00A000, 45034A0464/00A000, 45034A0464/00B000, 45034A0464/00C000, 45034A0465/00A000, 45034A0465/00B000, 45034A0467/00B000, 45034A0468/00A000, 45034A0542/00A000, 45034A0543/00A000, 45034A0544/00A000, 45034A0545/00A000, 45034A0546/00_000, 45034A0550/00_000, 45034A0551/00_000, 45034A0552/00A000, 45034A0555/00E000, 45034A0557/00B000, 45034A0558/00_000,

45034A0559/00_000, 45034A0560/00_000, 45034A0561/00_000, 45034A0562/00A000, 45034A0562/00B000, 45034A0565/00_000, 45034A0566/00_000, 45034A0567/00_000, 45034A0568/00_000, 45034A0569/00_000, 45034A0569/02A000, 45034A0570/00_000, 45034A0571/00_000, 45034A0572/00A000, 45034A0572/00B000, 45034A0572/00C000, 45034A0573/00_000, 45034A0574/00_000, 45034A0581/00_000, 45034A0582/00B000, 45034A0582/00C000, 45034A0590/00E000 (deel), 45034A0593/00B000, 45034A0594/00D000, 45034A0594/00E000, 45034A0595/00A000, 45034A0596/00B000, 45034A0596/00C000, 45034A0597/00_000, 45034A0598/00_000, 45034A0603/00C000, 45034A0603/00F000 (deel), 45034A0605/00A000, 45034A0606/00A000 (deel), 45034A0607/00B000 (deel), 45034A0607/00C000, 45034A0608/00_000, 45034A0609/00_000, 45034A0610/00A000, 45034A0610/00C000, 45034A0611/00_000, 45034A0612/00_000, 45034A0613/00_000, 45034A0614/00_000, 45034A0615/00_000, 45034A0616/00_000, 45034A0617/00_000, 45034A0618/00_000, 45034A0619/00_000, 45034A0620/00_000, 45034A0621/00_000, 45034A0622/00A000, 45034A0622/00B000, 45034A0623/00_000, 45034A0624/00_000, 45034A0625/00_000, 45034A0626/00_000 (deel), 45034A0629/00E000 (deel), 45034A0630/00F000 (deel), 45034A0631/00A000, 45034A0631/00B000, 45034A0631/00C000, 45034A0632/00B000 en deel uitmakend van het openbaar domein.

Het plan met de aflijning is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Het cultuurhistorisch landschap bevat zichten. Een plan met de aanduiding van de zichten is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het cultuurhistorisch landschap is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Art. 2. De erfgoedwaarden van het cultuurhistorisch landschap zijn:

- 1° de esthetische waarde;
- 2° de historische waarde;
- 3° de ruimtelijk-structurerende waarde;
- 4° de wetenschappelijke waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het cultuurhistorisch landschap zijn:

1° Brakelbos

- a. Oud bos, met aandeel beukenbestanden;
- b. Beboste bronvalleien met reliëf Rietfonteinje met hulst als fetisjboom (ID 133180);
- c. Oud bosflora (boshyacint, wilde narcis,...) en flora van bronbos;
- d. Rechte wegtracés door het bos;
- e. Bosrand met -wal aan noordrand Brakelbos;
- f. Veldkapelletje (ID 73990) met paardenkastanje als kapelboom (ID 133181);
- g. Livineskruisen (ID 73991);

2° Open kouter rond het Hof ten Bossche

- a. Brakel, Ronsesestraat 265, Historische hoeve Hof ten Bossche met gekasseide oprit (ID 74013);
- b. Open kouter met landbouwgebruik rond Hof ten Bossche;
- c. Onverharde en deels gekasseide wegen Hof ten Bosscheweg (ID 308552);

3° Vallei van de Sassegembeek

- a. Bronvallei ten noorden van Hof ten Bossche met verschillende bronnen, vijver en hoogstamboomgaard;
- b. Asymmetrisch valleistelsel met weilanden, houtkanten en (knot)bomenrijen;

- c. Kwelgrasland met perceelsrandbeplanting van zomereik, haagbeuk en zwarte els (ID 300670);
- d. Knotbomenrijen en houtkanten - Sassegembeekvallei (ID 300666)
 - i. Knothaagbeuken op steilrand (ID 133402);
 - ii. Knotwilgen langs grasland bij Sassegembeek (ID 133401);
 - iii. Hoge knotes (ID 133403);
 - iv. Knoteik in bosrand (ID 133400);
 - v. Knothaagbeuk (ID 133399);
 - vi. Twee grauwe abelen in bosrand (ID 133412);
 - vii. Geknotte tamme kastanjes en relict van kaphaag met fladderiepen (ID 133411);
 - viii. Drie fladderiepen als knotboom (ID 133409);
 - ix. Fladderiep als hoekboom (ID 133408);
 - x. Kaphaag langs voetweg en bosrand (ID 133407);
 - xi. Geknotte fladderiep als hoekboom (ID 133386);
- e. Andere houtige beplantingen met erfgoedwaarde
 - i. Twee populieren als hoekboom (ID 133389);
 - ii. Knothaagbeuk (ID 133388);
 - iii. Hakhout van hazelaar (ID 133387);
 - iv. Knotes en knothaagbeuk bij hoeve (ID 133404);
 - v. Gekandelaarde kapellinde (ID 301024);
 - vi. Essenkaphaag (ID 308560);
 - vii. Knotbomenrij van zomereik en haagbeuk (ID 308561);
- f. Gebouwen met erfgoedwaarde
 - i. Brakel, Pieter Hoelmanstraat 51, wegkapelletje bij semigesloten hoeve (ID 74009);
 - ii. Brakel, Pieter Hoelmanstraat 54, Onze-Lieve-Vrouwekapel bij semigesloten hoeve (ID 74010);
 - iii. Brakel, Pullem 14, Boerenarbeiderswoning (ID 308553);
 - iv. Brakel, Pullem 16, Semi-gesloten hoeve met twee lindes bij de erftoegang (ID 308555);

4° zichten

- a. zeer ruim en ver zicht vanop de Ronseseestraat tussen de bebouwing aan de gewestgrens en de oprit naar het Hof ten Bossche, in oostelijke richting over de kouter van Hof ten Bossche naar de bosrand van Brakelbos en over de vallei van de Sassegembeek;
- b. zeer ruim zicht van aan de noordrand van Brakelbos over de kouter, waarbij naar het noorden toe het Hof ten Bossche net zichtbaar is en naar het noordoosten de vallei van de Sassegembeek;
- c. gefilterd zicht vanuit de vallei van de Sassegembeek, langs de voetweg Pullem ter hoogte van de kruising met de Hof ten Bosscheweg, naar het zuidwesten door de vallei met in de verte het Hof ten Bossche en de bosrand van Brakelbos;
- d. zicht vanaf de weg Pullem aan de oostrand van het cultuurhistorisch landschap, naar het noordwesten op het halfopen landschap van de Sassegembeekvallei met weiden, (knot)bomenrijen en verspreide bebouwing.

Art. 3. De beheersdoelstellingen voor het cultuurhistorisch landschap zijn:

- 1° de aanwezige erfgoedwaarden, -kenmerken, en -elementen te vrijwaren en te versterken. Behoud, goed beheer en herstel van de erfgoedkenmerken en -elementen staat daarbij centraal. Voor het gebied wordt best een geïntegreerd beheersplan opgesteld met het oog op de afstemming tussen de erfgoedwaarden en de natuurwaarden;
- 2° voor het behoud van de erfgoedwaarden en -kenmerken verdient het de aanbeveling om bij afsterven van bomen en struiken of bij nieuwe aanplantingen van houtkanten, te kiezen voor de soorten en locaties die traditioneel thuis horen in het landschap;

- 3° een verbetering van de habitatkwaliteit is positief voor het behoud van de erfgoedwaarden en -kenmerken;
- 4° het wegen- en padennetwerk is kleinschalig en gevarieerd. Half- en onverharde wegen en gekasseide tracés blijven hun eigenheid behouden. Het gebruik van de paden is afgestemd met de draagkracht ervan en het gebied waar ze zich bevinden. Zachte recreatie langs de (historische) paden kan. Hardere recreatie op gevoelige plekken, zoals de bronnen en bronbeken, is niet wenselijk;
- 5° het behoud van de bronstelsels, bronbeken en de (oud) bospercelen is het best gediend met een weinig actief beheer zonder grootschalige (destructieve) ingrepen;
- 6° de bescherming veronderstelt het behoud van de meanderende en zuivere waterlopen binnen het gebied met centraal de Sassegembeek en zijbronbeken, die sterk bijdragen tot de erfgoedwaarde. Dit veronderstelt dat meanderingsprocessen zich ongestoord verder kunnen zetten;
- 7° het is wenselijk om bij drainage met onwenselijke effecten op de erfgoedwaarde van het gebied de oorspronkelijke situatie te herstellen;
- 8° het open akkerland op de hoger gelegen kouter rond Hof ten Bossche kan als open en bouwvrij landbouwgebied behouden blijven. Graslanden en lage ruigten op de randen kunnen een overgang naar andere gebieden verzachten;
- 9° zichten in het gebied voldoende open te houden;
- 10° het is wenselijk dat de bestaande bebouwing op schaal van het landschap blijft en dat de vertuining van omliggende percelen vermeden wordt.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker houden het cultuurhistorisch landschap in stand en onderhouden het door:

- 1° het cultuurhistorisch landschap als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade door brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het cultuurhistorisch landschap regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood;
- 5° de beleving van de rust en de stilte in het gebied te respecteren in functie van de landschapsbeleving. Werken of activiteiten in dit gebied passen hierbinnen en mogen de draagkracht van het gebied niet overschrijden.

Art. 5. Een toelating is vereist voor de volgende handelingen aan of in het cultuurhistorisch landschap:

- 1° het plaatsen van constructies met een minimale grondoppervlakte van 6 m² en een minimale hoogte van 4 meter, met uitzondering van niet-permanente en verplaatsbare constructies binnen een straal van 30 meter rond een vergund of vergund geacht gebouw;
- 2° het slopen, verbouwen of heropbouwen van constructies die als erfgoedelement zijn opgenomen of als karakteristiek gebouw zijn aangegeven in beschermingsbesluit;
- 3° het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 4° het plaatsen of wijzigen van boven- en ondergrondse nutsvoorzieningen en leidingen;

- 5° het plaatsen of wijzigen van afsluitingen, met uitzondering van gladde schrikdraad en prikkeldraad met houten, ontschorste smalle palen, ten behoeve van veekering;
- 6° het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van wegen en paden;
- 7° het vellen of beschadigen van bomen en struiken of kleine landschapselementen, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken tot gevolg kan hebben;
- 8° het aanleggen of wijzigen van verharding met een minimale gezamenlijke grondoppervlakte van 30 m² of het uitbreiden van bestaande verhardingen met minimaal 30 m²;
- 9° het plaatsen of wijzigen van straatmeubilair, met uitzondering van niet-aard- en niet-nagelvaste elementen en verkeersborden vermeld in artikel 65 van het Koninklijk Besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg;
- 10° het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
- 11° het fundamenteel en structureel wijzigen van de aanleg van erfbeplantingen;
- 12° het organiseren van grote evenementen, die het normaal gebruik van het beschermd cultuurhistorisch landschap overstijgen;
- 13° het scheuren van grasland of het omzetten van grasland in akkerland van:
 - a) historisch permanent grasland: een halfnatuurlijke vegetatie die bestaat uit grasland dat gekenmerkt wordt door het langdurig grondgebruik als graasweide, hooiland of wisselweide met cultuurhistorische waarde of met een soortenrijke vegetatie van kruiden en grassoorten waarbij het milieu meestal wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van sloten, greppels, poelen, uitgesproken microreliëf, bronnen of kwelzones;
 - b) overig grasland in de groengebieden, parkgebieden, buffergebieden, bosgebieden, valleigebieden, brongebieden, agrarische gebieden met ecologisch belang, agrarische gebieden met bijzondere waarde, natuurontwikkelingsgebieden, gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen met als overdruk overstromingsgebied, wachtbekkens en militaire domeinen, ontginningsgebieden die een van de bestemmingen, vermeld in dit artikel, als nabestemming hebben, op de plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen met toepassing van de VCRO;
- 14° het plaatsen of wijzigen van oeverbeschoeiing;
- 15° elke reliëfwijziging van de bodem, wijziging van het hydrografisch netwerk of ander werk of handelingen die impact kunnen hebben op het grondwaterpeil;
- 16° het achterlaten van slib. Een normaal onderhoud van de openbare waterlopen blijft toegelaten voor zover het slib oordeelkundig wordt open gespreid en voldoet aan de geldende normen;
- 17° het uitvoeren van (graaf)werken die de stabiliteit van gebouwen en constructies met erfgoedwaarde in gevaar kunnen brengen;
- 18° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies die als bouwkundig erfgoed, waarvan in artikel 2 van het besluit wordt aangegeven dat dit erfgoedwaarde heeft, zijn opgenomen in het beschermingsbesluit:
 - a) het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
 - b) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
 - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;

- d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
- e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen.

Er is geen toelating vereist voor:

1° regulier onderhoud;

2° passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood.

Brussel, 04/06/25

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand,
Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Getekend door: Ben Weyts (Signature)
Getekend op: 2025-06-04 19:23:04 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Weyts Ben Vlaamse
overheid

Ben WEYTS